

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2023/1640

z dnia 5 czerwca 2023 r.

w sprawie metodyki wyznaczania udziału biopaliwa i biogazu na potrzeby transportu, będących produktem przetwarzania we wspólnym procesie biomasy i paliw kopalnych

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 28 ust. 5,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Współprzetwarzanie zazwyczaj odnosi się do instalacji rafinerii ropy naftowej, która przetwarza surowce z biomasy wraz z surowcami kopalnymi i przekształca je w paliwa końcowe. Metodyka ta może być jednak stosowana również w innych instalacjach zajmujących się przetwarzaniem biopłynów i oleju kopalnego lub instalacji zajmujących się współprzetwarzaniem odpadów pochodzenia biologicznego i niebiologicznego. Surowcem z biomasy może być na przykład materiał zawierający lipidy, taki jak olej roślinny, olej talowy surowy lub olej pirolityczny, a surowiec kopalny jest zazwyczaj otrzymywany z ropy naftowej. Końcowe paliwa produkowane z takiej mieszaniny surowców to zazwyczaj olej napędowy do silników wysokoprężnych, paliwo do silników odrzutowych, olej opałowy, paliwo okrętowe, benzyna, elementy benzyny i czasami propan – składnik gazu płynnego – przy czym mogą występować również niewielkie frakcje innych produktów. Co istotne, takie współprzetwarzane paliwa zawierają częściowo biopaliwa i biogaz. Nie uznaje się za rodzaj współprzetwarzania w rozumieniu niniejszego rozporządzenia delegowanego przypadku instalacji produkcyjnej wykorzystującej biometan jako surowiec wycofany z połączonej infrastruktury, który jest certyfikowany i monitorowany w ramach systemu bilansu masy połączonej infrastruktury gazowej.
- (2) Do celów niniejszego rozporządzenia delegowanego biogaz oznacza gaz pochodzący z surowca z biomasy, który jest wytwarzany w wyniku współprzetwarzania tego surowca z biomasą wraz z surowcem kopalnym w celu przekształcenia ich w końcowe paliwa płynne i gazowe.
- (3) Aby umożliwić zaliczenie udziału energii odnawialnej z paliw produkowanych w ramach wspólnego procesu z surowca z biomasy i surowców kopalnych na poczet realizacji celów ustanowionych na mocy dyrektywy (UE) 2018/2001 i skutecznie przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych w Unii, w art. 28 ust. 5 tej dyrektywy nałożono na Komisję obowiązek przyjęcia aktu delegowanego w celu określenia metodyki wyznaczania udziału biopaliw i biogazu na potrzeby transportu, będących produktem przetwarzania we wspólnym procesie biomasy i paliw kopalnych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

- (4) W celu osiągnięcia równowagi między kosztami weryfikacji a dokładnością badań w niniejszym akcie delegowanym zezwala się podmiotom gospodarczym na stosowanie wspólnej zharmonizowanej metody badawczej opartej na badaniu radiowęglowym (^{14}C) albo własnych metod badawczych, które mogą być specyficzne dla danego przedsiębiorstwa lub procesu. Aby zapewnić stosowanie wspólnej metody weryfikacji na rynku, podmioty gospodarcze stosujące metodę inną niż badanie radiowęglowe (^{14}C) jako główną metodę badawczą powinny jednak systematycznie stosować badanie radiowęglowe (^{14}C) produktów w celu weryfikacji poprawności stosowanej głównej metody badawczej. Co więcej, aby podmioty gospodarcze mogły przyzwyczać się do stosowania badania radiowęglowego (^{14}C) w połączeniu z inną metodą badawczą jako głównej metody badawczej, w ciągu pierwszego roku stosowania tej metody dopuszcza się pewną elastyczność w zakresie dopuszczalnego odchylenia procentowego między wynikami głównego i drugiego badania weryfikacyjnego,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

METODY WYZNACZANIA UDZIAŁU BIOPALIWA I BIOGAZU NA POTRZEBY TRANSPORTU, BĘDĄCYCH PRODUKTEM PRZETWARZANIA WE WSPÓLNYM PROCESIE BIOMASY I PALIW KOPALNYCH

Artykuł 1

Ogólne podejście i stosowanie dopuszczalnych metod

1. Podmioty gospodarcze zajmujące się współprzetwarzaniem biomasy mogą opracować i stosować metodę badawczą specyficzną dla danego przedsiębiorstwa lub procesu w celu określenia udziału węgla w zawartości materiału biogenicznego, dostosowanego do ich konkretnego systemu produkcyjnego i stosowanej mieszanki surowców. Ta główna metoda badawcza opiera się na bilansie masy albo energii, metodach pomiaru wydajności lub badaniu radiowęglowym (^{14}C) (tj. datowanie radiowęglowe za pomocą akceleratorowej spektrometrii mas (AMS) lub metody scyntylicyjnego licznika cieczowego (LSC)) produktów.
2. Podmioty gospodarcze traktują całą rafinerię, instalację przetwarzającą biopłynny i olej kopalny lub instalację współprzetwarzania odpadów dostarczonych do przetworzenia jako granice systemu niezależnie od stosowanej metody badawczej. Mieszanie współprzetworzonych paliw z innymi paliwami uznaje się za wykraczające poza granice systemu. Badanie radiowęglowe (^{14}C) przeprowadza się przed dalszym mieszaniami paliw wytworzonych w procesie współprzetwarzania z innymi paliwami kopalnymi lub biopaliwami, które nie były częścią samego procesu współprzetwarzania.
3. Podmioty gospodarcze, przy przedkładaniu sprawozdań dotyczących wyników współprzetwarzania, przedstawiają szczegółowe informacje na temat dokładności i precyzji zastosowanej metody badawczej. Podmioty gospodarcze uwzględniają i ujmuje w sprawozdaniu wszelkie niedokładności pomiarów przepływów lub wartości opałowych w ramach ich głównej metody badawczej. Podmioty gospodarcze stosują tę samą metodę badawczą w odniesieniu do różnych instalacji przetwarzania w tej samej rafinerii, instalacji przetwarzającej biopłynny i olej kopalny lub instalacji do współprzetwarzania odpadów dostarczonych do przetworzenia. Jeżeli instalacje te nie są połączone i nie ma między nimi przepływów, podmioty gospodarcze mogą stosować różne metody badawcze. W przypadku instalacji do współprzetwarzania odpadów dostarczonych do przetworzenia opisana metoda i weryfikacja z zastosowaniem badania radiowęglowego (^{14}C) mogą być stosowane tylko wtedy, gdy na poziomie odpadów dostarczonych do przetworzenia można pobrać wiarygodny i reprezentatywny zestaw próbek, który pozwala ustalić zawartość materiału biogenicznego w całkowitej ilości materiału wejściowego.
4. Podmioty gospodarcze zapewniają, aby granica wykrywalności wybranej metody badawczej umożliwiała skuteczny pomiar przewidywanego udziału biopaliw lub biogazu w procesie.
5. W przypadku gdy podmioty gospodarcze zgłaszają wyniki współprzetwarzania przy zastosowaniu głównej metody badawczej innej niż metoda oparta na badaniu radiowęglowym (^{14}C), stosują one badanie radiowęglowe (^{14}C) produktów jako zwykłą metodę weryfikacji poprawności działania ich systemu oraz wyników zastosowanej głównej metody badawczej. Weryfikacja z zastosowaniem badania radiowęglowego (^{14}C) jest wymagana w odniesieniu do wszystkich produktów, w przypadku których deklaruje się zawartość materiału biogenicznego pochodzenia węglowego.

6. Podmioty gospodarcze dokładnie dokumentują ilości i rodzaje biomasy wprowadzanej do wspólnego procesu, w którym biomasa jest przetwarzana wraz z paliwami kopalnymi, jak również ilości biopaliwa i biogazu wytwarzanych z tej biomasy. Podmioty gospodarcze potwierdzają ponadto te informacje dowodami, w tym wynikami głównej metody badania kontrolnego określonej w ust. 1 oraz wynikami metody weryfikacji określonej w ust. 5 lub art. 5 w przypadku ustalenia udziału wodoru pochodzenia biologicznego.

Artykuł 2

Metoda bilansu masy

1. W przypadku stosowania metody bilansu masy podmiot gospodarczy przeprowadza pełną analizę bilansu masy w odniesieniu do całkowitej masy materiału wejściowego i produktów. Zastosowanie metody bilansu masy zapewnia, aby zawartość materiału biogenicznego we wszystkich produktach była proporcjonalna do zawartości materiału biogenicznego w materiale wejściowym oraz aby udział materiału biogenicznego określony na podstawie badań radiowęglowych (^{14}C) został przypisany do każdego produktu. W odniesieniu do każdego produktu stosuje się różne współczynniki konwersji, które najdokładniej odpowiadają zmierzonej zawartości materiału biogenicznego na podstawie badań radiowęglowych (^{14}C). Produkty uwzględniają masę utraconą poprzez gazy odlotowe, płynne ścieki przemysłowe i pozostałości stałe. Metoda bilansu masy obejmuje dodatkową analityczną charakterystykę surowców i produktów, jak np. analizy końcowe i przybliżone przepływów masowych w systemie.

2. Jeżeli metoda bilansu masy jest stosowana jako główna metoda, podmioty gospodarcze uwzględniają w obliczeniach poziom wilgotności i innych zanieczyszczeń niebędących paliwami w ich surowcach oraz w produktach ich procesu produkcyjnego.

Artykuł 3

Metoda bilansu energii

W przypadku stosowania metody bilansu energii udział energetyczny zawartości materiału biogenicznego we wszystkich produktach z etapu współprzetwarzania w rafinerii ropy naftowej określa się jako równy udziałowi energetycznemu zawartości materiału biogenicznego w materiale wsadowym stosowanym przez rafinerię. W metodzie bilansu energii rejestruje się wartość energetyczną biomasy i surowców kopalnych oraz energię technologiczną wprowadzaną do instalacji współprzetwarzania. Wartość energetyczną zarówno biomasy, jak i surowców kopalnych oblicza się, stosując masę surowca i jego wartość opałową (LHV, mierzona w MJ na kg). Frakcję biologiczną, obliczoną jako stosunek nakładu bioenergii do całkowitego nakładu energii, stosuje się do wszystkich produktów paliwowych powstałych w wyniku współprzetwarzania, aby określić zawartość materiału biogenicznego w wytworzonych paliwach końcowych. W odniesieniu do każdego produktu stosuje się różne współczynniki konwersji, które najlepiej odpowiadają zmierzonej zawartości materiału biogenicznego na podstawie badań radiowęglowych (^{14}C).

Artykuł 4

Metody pomiaru wydajności

1. W przypadku stosowania metody pomiaru wydajności podmioty gospodarcze mogą stosować jedną z dwóch metod opisanych poniżej w celu uzyskania współczynnika wydajności, który należy zastosować do wspólnego procesu produkcji paliwa:

- a) metoda pomiaru wydajności A. Wydajność poszczególnych produktów jest najpierw monitorowana i rejestrowana, gdy instalacje przetwarzające wykorzystują wyłącznie czysty surowiec kopalny lub, w przypadku szczególnych zastosowań (np. ograniczonych stężeń), w instalacjach działających w skali pilotażowej, reprezentatywnych dla instalacji działających w skali handlowej. Następnie do strumienia wejściowego dodaje się część surowców z biomasy i monitoruje się, a także rejestruje przyrostowy wpływ na wydajność. Zawartość materiału biogenicznego przypisuje się następnie do każdego produktu proporcjonalnie do wzrostu jego produkcji. Każdy współczynnik wydajności dotyczy wyłącznie referencyjnych materiałów wejściowych i warunków procesu, w odniesieniu do których został ustalony. Podmioty gospodarcze mogą określić różne współczynniki wydajności w odniesieniu do różnych procesów i warunków eksploatacji. Państwa członkowskie, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, mogą określić współczynniki wydajności, które podmioty gospodarcze muszą stosować na ich terytorium. Jeżeli stosowane są różne współczynniki wydajności, za każdym razem gdy stosowany jest nowy współczynnik wydajności, przeprowadza się badanie radiowęglowe (^{14}C) oraz sprawdza się i w razie potrzeby aktualizuje korelację między referencyjnymi materiałami wejściowymi a warunkami procesu;

b) metoda pomiaru wydajności B. W ramach tej metody ustala się związek między biogenicznym materiałem wejściowym a produktem zawierającym materiał biogeniczny wytworzonym przez instalację współprzetwarzania. Współczynnik konwersji określa się poprzez poddanie kilku partii surowców badaniom w znanych warunkach współprzetwarzania, a także określenie pełnej charakterystyki materiałów wejściowych i produktów systemu. Po określeniu korelacji współczynnika wydajności można go zastosować do surowca biogenicznego tego samego rodzaju i tej samej jakości, wykorzystywanego w tej samej instalacji współprzetwarzania działającej w takich samych warunkach eksploatacji.

2. Podmioty gospodarcze mogą stosować metody pomiaru wydajności jako główną metodę tylko wtedy, gdy system jest utrzymywany w określonych przez nich referencyjnych warunkach eksploatacji, w tym w odniesieniu do jakości surowca. Jeżeli podmioty gospodarcze stosują metodę pomiaru wydajności, stosują one badanie radiowęglowe (^{14}C) jako metodę kontroli w celu sprawdzenia współczynnika wydajności przynajmniej w przypadku zmiany referencyjnych warunków eksploatacji i zgodnie z art. 6.

3. Podmiot gospodarczy wykazuje, że zakład działa nieprzerwanie w znanych warunkach współprzetwarzania poprzez poddanie każdego określonego biogenicznego materiału wejściowego badaniu radiowęglowemu (^{14}C), które służy do obliczenia współczynnika konwersji dla danego materiału wsadowego.

Artykuł 5

Wyznaczanie udziału wodoru pochodzenia biologicznego

1. Jeżeli w systemie produkcyjnym prowadzone jest współprzetwarzanie wodoru odnawialnego pochodzenia biologicznego, podmioty gospodarcze dokumentują pochodzenie wodoru i przedstawiają odpowiednie dowody potwierdzające jego pochodzenie, a także dowód na to, że wódór wprowadzany do instalacji hydrowyodróżnienia lub innej instalacji współprzetwarzania:

- a) nie został zaliczony jako energia odnawialna w innym miejscu, aby uniknąć podwójnego liczenia; oraz
- b) został włączony do paliwa końcowego, a nie tylko wykorzystany do usunięcia zanieczyszczeń.

2. Podmioty gospodarcze mogą stosować powszechną rafineryjną analizę pierwiastkową, taką jak badanie CHN (metoda oznaczania zawartości węgla pierwiastkowego, wodoru i azotu), w celu ilościowego określenia zawartości wodoru w materiale przed hydrowyodróżnieniem i po hydrowyodróżnieniu, jako sposób udokumentowania, czy nastąpił wzrost zawartości wodoru w paliwie. Podmioty gospodarcze mogą zaliczyć każdy taki wzrost jako dodatkowe biopaliwo lub biogaz w produkcji. Biologiczne pochodzenie wodoru stosowanego w hydrowyodróżnieniu lub w procesie współprzetwarzania jest poświadczane przed wykorzystaniem przez dostawcę lub same podmioty gospodarcze, w przypadku gdy są one również producentami.

ROZDZIAŁ II

WERYFIKACJA POPRAWNOŚCI DEKLARACJI PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH DOTYCZĄCYCH UDZIAŁU BIOPALIWA I BIOGAZU NA POTRZEBY TRANSPORTU, BĘDĄCYCH PRODUKTEM PRZETWARZANIA WE WSPÓLNYM PROCESIE BIOMASY I PALIW KOPALNYCH

Artykuł 6

Szczegółowe wymagania dotyczące badania radiowęglowego (^{14}C)

1. Przy przeprowadzaniu badań radiowęglowych (^{14}C) podmioty gospodarcze stosują metodę akceleratorowej spektrometrii mas (AMS). Mogą jednak alternatywnie zastosować metodę scyntylicyjnego licznika cieczowego (LSC), jeżeli spodziewany udział materiału biogenicznego wynosi co najmniej 1 % obj. i jeżeli próbka nadaje się do zastosowania tej metody badawczej, zwłaszcza w odniesieniu do cząstek obecnych w cieczy.

2. Podmioty gospodarcze zapewniają, aby w przypadku przeprowadzania badania radiowęglowego (^{14}C) wybrany rodzaj badania radiowęglowego (^{14}C) umożliwiał wiarygodne wykrycie i określenie ilościowe udziału materiału biogenicznego. Podmioty gospodarcze przedstawiają szczegółowe informacje na temat dokładności i precyzji wyników.

3. W badaniu radiowęglowym (^{14}C) określa się również ilościowo wszelkie straty węgla pochodzenia biogenicznego spowodowane procesem usuwania tlenu z surowców biogenicznych poprzez porównanie zawartości węgla biogenicznego i kopalnego w materiale wejściowym i w produktach.

4. Jeżeli badanie radiowęglowe (^{14}C), stosowane jako druga metoda weryfikacji zawartości materiału biogenicznego w produkcji, wykazuje odchylenie o więcej niż 1 % w ujęciu bezwzględnym w porównaniu z wynikami głównej metody badawczej stosowanej przez dany podmiot gospodarczy, wartości pochodzące z badania radiowęglowego (^{14}C) uznaje się za ważne. W pierwszym roku stosowania tej metodyki podmioty gospodarcze mogą stosować zwiększone odchylenie na poziomie 3 % zamiast 1 % w ujęciu bezwzględnym, dopóki nie dostosują swojego systemu metod badawczych. Dodatkowo podmiot gospodarczy dokonuje przeglądu stosowanych przez siebie głównych metod badawczych w celu skorygowania wszelkich błędów systemowych prowadzących do takiego odchylenia i w razie potrzeby odpowiednio kalibruje metodę badawczą.

5. Częstotliwość przeprowadzania głównej metody badawczej oraz metody badania radiowęglowego (^{14}C), gdy jest ona stosowana jako druga metoda weryfikacji, określa się, z uwagi na złożoność i zmienność kluczowych parametrów współprzetwarzania, w taki sposób, aby w każdym momencie deklarowana zawartość materiału biogenicznego odzwierciedlała jego rzeczywisty udział. Podmioty gospodarcze obliczają zawartość materiału biogenicznego co najmniej dla każdej partii lub przesyłki. O ile nie stosuje się metody umożliwiającej odwzorowanie warunków eksploatacji związanych z zawartością węgla w produkcji w odniesieniu do każdej partii lub przesyłki, metodę badania radiowęglowego (^{14}C) stosuje się za każdym razem, gdy następuje zmiana o więcej niż 5 %, w porównaniu z warunkami wyjściowymi, w składzie surowca pod względem udziału materiału biogenicznego lub ilości wodoru i katalizatora w masie całkowitej, w parametrach procesu pod względem temperatury procesu w ujęciu bezwzględnym [K] lub ciśnienia procesu w ujęciu bezwzględnym [Pa] lub w składzie produktu. Jako podstawę do oceny parametrów składu produktu podaje się wyniki analizy pierwiastkowej węgla, tlenu i azotu wraz z analizą zawartości wody i substancji stałych. We wszystkich przypadkach badanie radiowęglowe (^{14}C) przeprowadza się co najmniej raz na 4 miesiące.

Artykuł 7

Prowadzenie rejestrów, kontrola procesu, audyt i zgłaszanie odchyłeń

1. W przypadku gdy podmioty gospodarcze deklarują określony udział biopaliw lub biogazu w paliwie wprowadzanym do obrotu, muszą przechowywać próbki przez co najmniej dwa lata, a także rejestry danych z pomiarów i obliczeń. Podmioty gospodarcze zapewniają jednostkom certyfikującym i ich audytorom pełny dostęp do takich próbek, rejestrów i innych dowodów. Podmioty gospodarcze sporządzają szczegółowy opis stosowanej głównej metody badawczej, zawierający informację na temat jej dokładności i precyzji, zweryfikowanej również poprzez zastosowanie badania radiowęglowego (^{14}C), oraz procedurę jej stosowania.

2. Aby uniknąć ryzyka odchyłeń i ułatwić retrospektywną weryfikację w formie audytu dokładności deklaracji przedstawianych przez rafinerie lub inne instalacje do współprzetwarzania dotyczących udziału materiału biogenicznego w produkowanych przez nie paliwach, podmioty gospodarcze stosują ogólny system bilansu masy, który umożliwia określenie udziału materiału biogenicznego w materiale wsadowym i w produkcie. Obliczenia bilansu masy wykonują równocześnie z główną metodą badawczą, aby sprawdzić i porównać wyniki obu metod w zakresie oceny udziału materiału biogenicznego w produkowanych paliwach końcowych.

3. Jeżeli w granicach rafinerii lub innej instalacji do współprzetwarzania podmioty gospodarcze mieszają produkt uzyskany w wyniku współprzetwarzania z innymi paliwami, muszą one stosować system bilansu masy, który umożliwia mieszanie partii paliw będących produktem przetwarzania we wspólnym procesie biomasy i paliw kopalnych, a jednocześnie zapewnić odpowiednie informacje na temat właściwości i wielkości tych partii, zgodnie z art. 30 dyrektywy (UE) 2018/2001.

4. Wszelkie odchylenia stwierdzone przez audytorów jednostek certyfikujących w zakresie udziałów biopaliw lub biogazu w paliwie wprowadzanym przez podmioty gospodarcze do obrotu traktuje się jako istotne niezgodności i niezwłocznie zgłasza się je do dobrowolnych systemów lub innych systemów certyfikacji, które weryfikują zgodność paliwa uzyskanego z biomasy z kryteriami zrównoważonego rozwoju i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określonymi w art. 29 ust. 2–7 i art. 29 ust. 10 dyrektywy (UE) 2018/2001.

5. Właściwe organy państw członkowskich mogą również zweryfikować deklaracje podmiotów gospodarczych dotyczące udziału biopaliw lub biogazu w paliwach wprowadzanych przez nie do obrotu przy użyciu metod, o których mowa w art. 6 i 7 niniejszego rozporządzenia. Wszelkie odchylenia stwierdzone w wyniku tych kontroli niezwłocznie zgłasza się jednostce certyfikującej oraz dobrowolnemu systemowi lub innemu systemowi certyfikacji, który poświadczył deklaracje.
6. W przypadku takich zgłoszeń dokonanych przez jednostki certyfikujące albo właściwe organy państw członkowskich dany system certyfikacji jest zobowiązany do podjęcia natychmiastowych działań poprzez zbadanie sprawy. Jeżeli w wyniku ich dochodzenia potwierdzone zostaną ustalenia jednostki certyfikującej lub właściwego organu państwa członkowskiego, system certyfikacji uznaje odchylenia za poważne niezgodności i niezwłocznie zawiesza certyfikat podmiotu gospodarczego.
7. W celu zapewnienia poprawności deklaracji jako podstawę do ponownego obliczenia deklarowanych udziałów przyjmuje się niższe wartości ustalone w wyniku kontroli. System certyfikacji wymaga również od podmiotu gospodarczego dokonania przeglądu stosowanych metod badawczych w celu skorygowania między innymi wszelkich błędów systemowych prowadzących do takich odchyień.
8. Skuteczność środków wprowadzonych przez podmiot gospodarczy potwierdza się w drodze kolejnego audytu przeprowadzanego przez jednostkę certyfikującą przed uchyleniem zawieszenia jego certyfikatu.

ROZDZIAŁ III

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 8

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 5 czerwca 2023 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN